

Procedury szkolne
postępowania nauczycieli i pracowników szkoły
w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży
obowiązujące
w Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Głobinie

Spis procedur:

1. Agresja słowna i fizyczna.
2. Substancje psychoaktywne w szkole.
3. Kradzież, wymuszanie pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.
4. Posiadanie papierosów i e-papierosów, palenie papierosów i e-papierosów przez ucznia na terenie szkoły.
5. Cyberprzemoc.
6. Wystąpienie przypadków samookaleczenia w szkole lub wśród uczniów.
7. Wypadek ucznia w szkole.
8. Uczeń przewlekłe chory.
9. Wtargnięcie napastnika do szkoły.
10. Przekazanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.
11. Wniesienie na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi.
12. Akty wandalizmu na terenie szkoły.
13. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników.

14.Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy ze strony pracownika szkoły.

15.Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez rodziców/opiekunów prawnych

1. Agresja słowna i fizyczna.

Agresja słowna

Podstawy uruchomienia procedury

Popełnienie przez ucznia czynu zabronionego z użyciem agresji słownej, przemocy psychicznej, np. groźby karalne, zmuszanie poprzez groźby do określonego zachowania.

Sposób postępowania

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji słownej lub przemocy psychicznej lub został o takim przypadku poinformowany jest przerwanie nieakceptowalnego zachowania ucznia/uczniów. Powinien zmierzać do odseparowania agresora od ofiary.
2. Osoba ujawniająca zdarzenie o niniejszym fakcie i poczynionych ustaleniach powiadamia wychowawców, pedagoga/psychologa, dyrektora szkoły.
3. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców sprawcy i ofiary.
4. Pedagog/psycholog i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy ze sprawcą i ofiarą, w razie potrzeby z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron. Z ewentualnej rozmowy sporządzają notatkę, którą podpisują rodzice/prawni opiekunowie obydwu stron. Notatka, po zapoznaniu się z jej treścią przez dyrektora szkoły, przechowywana jest w teczce wychowawcy. Ustalają wraz ze sprawcą (jego rodzicami lub opiekunami prawnymi) sposób zadośćuczynienia ofierze.

5. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
6. W przypadku agresji słownej, poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji słownej i przemocy psychicznej, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
7. Wobec agresora (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -10) z zachowania w kategoriach: *Niewłaściwy stosunek do uczniów* lub *Niewłaściwy stosunek do nauczyciela i innych pracowników szkoły* lub *Wulgarnie słownictwo i zaczepianie słowne*.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zaobserwował atak agresji słownej, przemoc psychiczną lub został o takim zdarzeniu poinformowany. Dyrektor szkoły w wyznaczonym zakresie.

Agresja fizyczna

Podstawy uruchomienia procedury

Pełnienie przez ucznia czynu zabronionego z użyciem przemocy fizycznej np. bójka, pobicie, uszkodzenie ciała, naruszenie nietykalności cielesnej, itd.

Sposób postępowania

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany, jest przerwanie agresywnego zachowania ucznia/uczniów.
2. Osoba ujawniająca zdarzenie, w razie potrzeby, udziela pierwszej pomocy osobie rannej (ewentualnie wzywa na miejsce pielęgniarkę szkolną). W razie potrzeby wzywa na pomoc innego nauczyciela.
3. O zdarzeniu niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, który w uzasadnionych przypadkach wzywa pogotowie ratunkowe. O fakcie i poczynionych działaniach pedagog/psycholog szkolny powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ofiary i sprawcy.

4. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (prawni opiekunowie) poszkodowanego.
5. Pedagog/psycholog lub wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy ze sprawcą i ofiarą oraz z rodzicami (prawnymi opiekunami) obydwu stron. Z rozmów sporządzają notatkę służbową, którą podpisują rodzice obydwu stron. Notatka, po zapoznaniu się z jej treścią przez dyrektora szkoły, przechowywana jest w teczce wychowawcy.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
7. W przypadku agresji fizycznej, poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
8. Nauczyciel lub pracownik szkoły powinien przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. W razie potrzeby powinien poprosić do pomocy innego nauczyciela, pracownika szkoły lub inną osobę dorosłą obecną w tym czasie w szkole (np. rodzica). Należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między stronami konfliktu.
9. W związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa (bezpośredniego zagrożenia życia poszkodowanego) dyrektor szkoły o niniejszym fakcie powiadamia Policję oraz informuje rodziców (prawnych opiekunów) o zawiadomieniu. Do wykonania tej czynności nie jest potrzebna zgoda rodziców.
10. Wobec agresora (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -30) z zachowania w kategoriach: *Udział w bójkach*.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany.

Dyrektor szkoły w wyznaczonym zakresie.

2. Substancje psychoaktywne w szkole.

Podstawy uruchomienia procedury

Wystąpienie zagrożenia: posiadanie lub rozpowszechnianie środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu, zagrożenie zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub po spożyciu alkoholu.

Sposób postępowania

Znalezienie podejrzonej substancji odurzającej.

1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej (narkotyki, tzw. dopalacze) na terenie szkoły, nauczyciel lub pracownik szkoły posiadający informację o tym fakcie, powinien:
  - w miarę możliwości zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ewentualnym jej zniszczeniem,
  - powiadomić dyrektora szkoły,
  - ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy.
2. Dyrektor szkoły o niniejszym fakcie powiadamia Policję oraz przekazuje jej zabezpieczoną substancję i informacje o zaistniałej sytuacji, poczynionych ustaleniach, danych sprawcy, ewentualnych świadkach, itd.
3. Wobec ucznia podejrzanego o posiadanie substancji odurzającej (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -50) z zachowania w kategoriach: *Konflikt z prawem* lub *Zażywanie narkotyków, stosowanie środków odurzających lub rozprowadzanie ich*.

Podejrzenie ucznia o posiadanie substancji odurzających.

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który zaobserwował posiadanie przez ucznia substancji odurzających lub został o takim przypadku poinformowany, jest odizolowanie ucznia od pozostałych uczniów w klasie oraz powiadomienie o tym fakcie dyrektora szkoły/pedagoga.
2. W związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa dyrektor szkoły powiadamia Policję.
3. Pedagog szkolny powinien poprosić ucznia w obecności innej osoby (np. osoby ujawniającej ten czyn lub innego nauczyciela) o przekazanie posiadanej substancji lub poprosić ucznia o pokazanie zawartości plecaka,

szafki oraz zawartości kieszeni. W ten sposób pozyskany materiał, po odpowiednim zabezpieczeniu, zostaje przekazany Policji.

4. Pedagog szkolny powiadamia o fakcie ujawnienia substancji odurzających rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Informuje rodziców o obowiązujących procedurach w szkole.
5. Pedagog przeprowadza z uczniem rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa.
6. Pedagog/psycholog szkolny winien objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom (opiekunom prawnym) ucznia.
7. Wobec ucznia podejrzanego o posiadanie substancji odurzającej (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -50) z zachowania w kategoriach: *Konflikt z prawem* lub *Zażywanie narkotyków, stosowanie środków odurzających lub rozprowadzanie ich*.

Rozpoznanie stanu odurzenia ucznia alkoholem lub innym środkiem odurzającym (narkotyki lub tzw. dopalacze).

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który rozpoznał u ucznia stan odurzenia alkoholem lub innym środkiem odurzającym lub został o takim przypadku poinformowany, jest odizolowanie ucznia od pozostałych uczniów w klasie oraz powiadomienie o tym fakcie dyrektora szkoły/pedagoga.
2. Następnie przekazuje ucznia pod opiekę pielęgniarki, psychologa lub nauczyciela, a w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (taka okoliczność zachodzi szczególnie w przypadku uzasadnionego podejrzenia zażycia przez ucznia narkotyków lub tzw. dopalaczy) dyrektor szkoły wzywa karetkę pogotowia ratunkowego.
3. Dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, przekazuje rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania.
4. Dyrektor szkoły wzywa Policję celem przeprowadzenia badania na zawartość w organizmie ucznia alkoholu lub środków odurzających.

5. Pedagog/psycholog /wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji oraz ewentualnego ustalenia źródła pochodzenia środków odurzających, innych osób wprowadzających się przy pomocy tego środka w stan odurzenia, zabezpiecza technicznie środki odurzające.
6. Pedagog szkolny powinien poprosić ucznia w obecności innej osoby (np. osoby ujawniającej ten czyn lub innego nauczyciela) o przekazanie posiadanej substancji lub poprosić ucznia o pokazanie zawartości plecaka, szafki oraz zawartości kieszeni. W ten sposób pozyskany materiał, po odpowiednim zabezpieczeniu, zostaje przekazany Policji.
7. Pedagog/psycholog udziela pomocy i zobowiązuje rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się.
8. Dyrektor szkoły i pedagog/psycholog szkolny monitorują, a w razie potrzeby przeprowadzają działania korygujące efekty wdrożonego programu wychowawczo-profilaktycznego.
9. Wobec ucznia podejrzanego o posiadanie substancji odurzającej lub po jej zażyciu (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -50) z zachowania w kategoriach: *Konflikt z prawem* lub *Zażywanie narkotyków, stosowanie środków odurzających lub rozprowadzanie ich* lub *Picie alkoholu*.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zaobserwował opisane powyżej sytuacje lub został o nich poinformowany.

Pedagog/psycholog szkolny, wychowawca ucznia w wyznaczonym zakresie.
Dyrektor szkoły w wyznaczonym zakresie.

3. Kradzież, wymuszanie pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.

Podstawy uruchomienia procedury

Pełnienie przez ucznia czynu zabronionego kradzieży mienia lub wymuszenia mienia.

Sposób postępowania

1. Obowiązkiem każdego nauczyciela i pracownika szkoły, który zaobserwował kradzież mienia lub wymuszenie mienia (lub usiłowanie tych czynów) albo został o takich przypadkach poinformowany, jest odizolowanie ucznia od pozostałych uczniów w klasie, niedopuszczenie do oddalenia się ucznia z miejsca zdarzenia lub ze szkoły oraz powiadomienie o tym fakcie dyrektora szkoły.
2. Pedagog/psycholog szkoły powinien poprosić ucznia w obecności innej osoby (np. osoby ujawniającej ten czyn lub innego nauczyciela) przekazania skradzionych lub pozyskanych w wyniku wymuszenia przedmiotów, poprosić ucznia o pokazanie zawartości plecaka, szafki, zawartości kieszeni oraz okazania innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.
3. Pedagog/psycholog szkoły podejmuje działania zmierzające do ustalenia okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia, informuje rodziców (prawnych opiekunów) sprawcy o zaistniałej sytuacji.
4. Należy sporządzić notatkę opisującą zdarzenie. Notatka, po uprzednim zapoznaniu się przez dyrektora szkoły, przechowywana jest w teczce wychowawcy.
5. Dyrektor szkoły decyduje, czy o zaistniałym zdarzeniu powiadomić Policję.
6. Wobec sprawcy (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -50) z zachowania w kategorii: *Kradzież*.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zaobserwował kradzież lub wymuszenie, lub został o takim zdarzeniu poinformowany.

Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkoły w wyznaczonym zakresie.

4. Posiadanie papierosów i e-papierosów, palenie papierosów i e-papierosów przez ucznia na terenie szkoły.

Podstawy uruchomienia procedury

Wystąpienie zagrożenia rozpowszechniania papierosów i e-papierosów, zagrożenie zdrowia ucznia po zapaleniu papierosów i e-papierosów.

Sposób postępowania

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i zabezpiecza dowód. Zawiadamia wychowawcę klasy i pedagoga /psychologa, którzy przeprowadzają rozmowę dyscyplinująco-profilaktyczną. Wychowawca / pedagog / psycholog zawiadamiają rodziców/prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji.
2. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się kary zapisane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -50) z zachowania w kategorii: *Palenie papierosów*.
3. Gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z uczniem, rozmowa z rodzicami, spotkanie z pedagogiem/psychologiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
4. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zauważył u ucznia papierosy i e-papierosy lub został o nich poinformowany. Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkoły, wychowawca klasy w wyznaczonym zakresie.

5. Cyberprzemoc

Podstawy uruchomienia procedury

Zaistnienie sytuacji, w której z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych realizowane są różne negatywne zachowania np.: nękanie, straszenie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. W szkole podejmuje się interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy dotyczącej uczniów

Szkoły Podstawowej
w Głobinie.

Sposób postępowania

1. Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osoba zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.
2. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga/ psychologa szkolnego i dyrektora.
3. Pedagog/psycholog szkolny wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie: ustalić okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć.
5. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog / psycholog szkolny, powinien podjąć następujące działania:
  - przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność;
  - omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
  - zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
  - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary przemocy.
6. Z rozmowy sporządzana jest notatka służbowa, którą podpisują rodzice/ prawni opiekunowie. Po zapoznaniu się z nią przez dyrektora szkoły przechowywana jest w teczce wychowawcy.
7. Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
8. Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.

9. Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo).
10. W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność). Należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, itd.
11. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, itd.).
12. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie pedagoga/ psychologa jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją.
13. W szczególnych przypadkach dyrektor szkoły decyduje o powiadomieniu Policji /Sądu Rodzinnego o sytuacji wystąpienia zjawiska cyberprzemocy lub gdy wykorzysta wszystkie dostępne środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje wobec sprawcy wynikające ze statutu szkoły) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przyniosło pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia). Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie zdjęć ukazujących nagie ciała małoletnich).
14. Wobec sprawcy cyberprzemocy (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się kary zapisane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks. -50) z zachowania w kategorii: *Fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad kolegami* lub *Używanie urządzeń do rejestracji dźwięku i obrazu na terenie szkoły bez zgody nauczyciela* lub *Używanie telefonów komórkowych na terenie szkoły bez zgody nauczyciela*.
15. Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:
  - rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z Sieci, itp.;

- czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
  - świadomość popełnionego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze oraz jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości, itp.;
  - motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
  - rodzaj rozpowszechnianego materiału.
16. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa.
  17. W strategii działań pomocowych uczniów – ofiara otrzymuje wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
  18. Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy (psycholog/ pedagog) monitorują sytuację ucznia, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
  19. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i, w razie potrzeby, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów (pedagog/psycholog).
  20. Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia Policję / Sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji ucznia.

Osoby odpowiedzialne

Pedagog/psycholog szkoły, wychowawca klasy w wyznaczonym zakresie.
Dyrektor szkoły w wyznaczonym zakresie.

6. Wystąpienie przypadków samookaleczenia w szkole lub wśród uczniów.

Podstawy uruchomienia procedury

Zagrożenie bezpieczeństwa psychicznego i emocjonalnego uczniów związanego z samookaleczaniem się w szkole lub wśród uczniów.

Sposób postępowania

1. Nauczyciel posiadający informację, że uczeń się samookalecza, zgłasza ten fakt wychowawcy/pedagogowi/psychologowi.
2. Wychowawca / pedagog / psycholog przeprowadza diagnostyczną rozmowę z uczniem.
3. Pedagog /psycholog i wychowawca winni zorganizować spotkanie z rodzicami/prawnymi opiekunami, na którym informują o zaistniałej sytuacji, podejmują próbę ustalenia przyczyn zachowania ucznia.
4. Pedagog / psycholog powinien udzielić wskazówek rodzicom dotyczących form wsparcia dziecka.
5. Pedagog/ psycholog nawiązuje współpracę z rodzicami dot. realizacji zaleceń pracy z dzieckiem.
6. Pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowy wspierające.
7. W szczególnym przypadku, gdy samookaleczenie zagraża życiu ucznia, dyrektor szkoły zawiadamia Policję / Sąd rodzinny.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który był świadkiem czynności mogących mieć znamiona samookaleczania ucznia lub pozyskał informację o takim zdarzeniu.

Pedagog/psycholog szkoły, wychowawca klasy w wyznaczonym zakresie.

7. Wypadek ucznia w szkole.

Podstawy uruchomienia procedury

Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).

Wypadek ucznia w szkole wymagający profesjonalnych działań gwarantujących opiekę i niezbędną pomoc.

Sposób postępowania

Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności udzielając mu pierwszej pomocy i sprowadzając fachową pomoc medyczną.
2. Wzywa na pomoc innych pracowników szkoły.
3. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.
4. O zdarzeniu zostają powiadomieni rodzice ucznia.
5. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie zajęć, to nauczyciel natychmiast przerywa zajęcia, udziela pomocy poszkodowanemu i wzywa na pomoc innych pracowników.
6. Jeśli wypadek zdarzył się w godzinach wieczornych (np. w czasie dyskoteki klasowej), gdy nie ma dyrekcji szkoły i pielęgniarki, nauczyciel sam podejmuje decyzje (np. o udzieleniu pierwszej pomocy przedmedycznej, o wezwaniu pogotowia, wezwaniu policji, itp.), postępując zgodnie z zasadami bhp i obowiązującymi procedurami oraz informuje o tym dyrektora szkoły oraz rodziców / prawnych opiekunów.
7. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie. Do czasu rozpoczęcia pracy przez Policję i/lub zespół powypadkowy, opiekun grupy/kierownik wycieczki zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. O zaistniałym zdarzeniu informuje dyrektora szkoły oraz rodziców/prawnych opiekunów.
8. W sytuacji wypadku ucznia nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Niezwłocznie o zdarzeniu informuje dyrektora szkoły.
9. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń - np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel lub dyrektor powiadamiając rodzica o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia, b) potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica, c) godzinę odbioru dziecka ze Szkoły w dniu zdarzenia.

Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia

1. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo

i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym, zawiadamia się niezwłocznie prokuratora, organ nadzorujący i prowadzący szkołę i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
3. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne ciężkie obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor szkoły wzywa pogotowie ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu, należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala.
4. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń, np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu (nauczyciel, który był opiekunem ucznia, lub który ujawnił wypadek) decyduje o potrzebie wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebie wcześniejszego przyścia rodzica i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza w dzienniku zajęć – *Kontakty z rodzicami*.
5. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor szkoły zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez Policję i/lub zespół powypadkowy.

Zespół powypadkowy

1. Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty.
2. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącego zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.

Postępowanie powypadkowe

1. Zespół powypadkowy:
  - przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową;

- rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania;
- rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie przesłuchanie odbywa się w obecności rodziców/opiekunów prawnych, wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego;
- sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku;
- uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela dot. zdarzenia, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek;
- uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku;
- sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku - protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły.

UWAGA!

1. Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.
2. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć odrębne zdanie, które odnotowuje się w protokole powypadkowym.
3. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły.
4. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego, postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone.
5. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie).
6. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: rodziców (opiekunów prawnych) poszkodowanego.

Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego

W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu).

1. Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie.
2. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy.
3. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę.
4. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.

Dokumentacja

Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia.

Dyrektor szkoły, wychowawca, pozostałe osoby w wyznaczonym zakresie.

8. Uczeń przewlekle chory.

Podstawy uruchomienia procedury

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory.

Sposób postępowania

1. Wychowawca klasy powinien pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu.

2. Zorganizować we współpracy z pielęgniarką szkolną spotkanie informacyjne kadry pedagogicznej, pracowników szkoły, w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
3. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole objąć ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
4. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole wychowawca lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców / prawnych opiekunów.

UCZEŃ Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

Objawy:

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

Przyczyny ataku:

Zaostrzenie astmy może być wywołane przez:

- kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko,
- kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe,
- wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

Postępowanie:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy podać uczniowi wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.

2. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund.
3. Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców ucznia o wystąpieniu zaostrzenia.
4. W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia chory wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
5. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie uczniowi spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

Nakazy:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Uczeń, który ma objawy po wysiłku, powinien przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek (wg wskazań lekarza).
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u ucznia objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić uczniowi zażyć środek rozkurczowy.

Zakazy:

1. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin uczniowie z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
4. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych, elementów futer, piór itp.

Ograniczenia :

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Uczeń uczulony na pokarmy powinien mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

Obszary dozwolone i wskazane dla ucznia:

1. Uczniowie chorzy na astmę powinni uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego (wysportowany organizm lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby).
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
3. Uczniowie z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
4. Uczniowie z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
5. Uczniowie z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych. Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole.

UCZEŃ Z CUKRZYCĄ

1. Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne.
2. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie.
3. Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.

Objawy hipoglikemii – niedocukrzenia:

- błądliwość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk,
- ból głowy, ból brzucha,
- szybkie bicie serca,
- uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia,
- osłabienie, zmęczenie,
- problemy z koncentracją, zapamiętywaniem,
- chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka,
- napady agresji lub wesołkowatości,
- ziewanie/senność,
- zaburzenia mowy, widzenia i równowagi,

- zmiana charakteru pisma,
- uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania,
- kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

Postępowanie:

W przypadku hipoglikemii lekkiej (uczeń przytomny):

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód).

W przypadku hipoglikemii ciężkiej (uczeń nieprzytomny):

1. Układamy ucznia na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon (zastrzyk ratujący życie – zastrzyk znajduje się w lodówce w kuchni szkolnej).
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami ucznia.
5. Dopiero gdy uczeń odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinien odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

Objawy hiperglikemii :

- wzmożone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
- rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
- złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeżeli do ww. objawów dołączają: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:

- Zbadać poziom glukozy.
- Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

Postępowanie przy hiperglikemii:

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),

2. Uzupełniamy płyny (uczeń powinien dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
3. Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii uczeń nie powinien jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.
5. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który powziął wiadomość o złym samopoczuciu ucznia.

UCZEŃ Z PADACZKĄ

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotne uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

Sposób postępowania w razie wystąpienia napadu:

1. Zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia.

9. Wtargnięcie napastnika do szkoły.

Podstawy uruchomienia procedury

Zagrożenie bezpieczeństwa uczniów spowodowane m.in. wtargnięciem napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

Sposób postępowania

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zauważył wtargnięcie napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią do szkoły, napastnika, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych powinien stosować się do poniższych wskazówek:

1. Ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
2. Wycisz i uspokój uczniów, wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Zaopiekuj się uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniami, którzy potrzebują pomocy – należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznym reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. Każ względnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
5. Poinformuj Policję o zdarzeniu. W przypadku braku możliwości bezpośredniego kontaktu wyślij informację tekstową SMS.
6. Zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.
7. Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.
8. Stań poniżej linii okien, zejź z światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
9. Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.

10. Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
11. Nie otwieraj nikomu drzwi – interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia uczniów.

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
2. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
3. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
4. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
5. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji.
6. Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
7. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
8. Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.

9. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu, zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców.
10. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.
11. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
12. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo kiedy kolejny raz będziesz mógł np. napić się czy zjeść posiłek.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez Policję:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę. Policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, nie dyskutuj z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako akt agresji.
3. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania Policji, a także identyfikacje zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
5. Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
6. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową.
7. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - Policja zbiera kluczowe informacje mające przyczynić się do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
8. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników Policja nie jest w stanie odróżnić

zakładników od napastników, którzy często próbują się wtapiać w tłum i uciec z miejsca ataku.

9. Po wydaniu polecenia wyjścia - opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku.
10. Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zauważył wtargnięcie napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią do szkoły, napastnika, strzelającego do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych.

10. Przekazanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.

Podstawy uruchomienia procedury

Zagrożenie bezpieczeństwa uczniów spowodowane przekazaniem informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.

Sposób postępowania

1. Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który otrzymał informację o podłożeniu ładunku wybuchowego, powinien:
  - prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętać jak największą ilość szczegółów;
  - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla Policji dla identyfikacji sprawcy bezpodstawnego alarmu;
  - zapisać natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje
  - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie mogą wystąpić problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji;
  - niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły o otrzymaniu informacji.
2. Dyrektor szkoły, po uzyskaniu przedmiotowej informacji, podejmuje ewentualną decyzję o zarządzeniu ewakuacji całości szkoły.
3. Każdy nauczyciel i pracownik szkoły po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpoczyna ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
4. Nie wolno używać telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.

5. W razie możliwości dyrektor szkoły wyznacza osoby do sprawdzenia czy w pomieszczeniach szkoły nie pozostają przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu może przyspieszyć akcję Policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
6. Osobą kierującą działaniami kryzysowymi do czasu przybycia służb jest dyrektor szkoły.
7. Dyrektor szkoły o zdarzeniu niezwłocznie informują Policję i ewentualnie inne odpowiednie służby.
8. Nauczyciele i pracownicy szkoły bezwzględnie wykonują polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
9. Osoby odpowiedzialne za uczniów (najczęściej będą to osoby mające w tym czasie zajęcia lub dyżur) w miejscu ewakuacji powinny policzyć wszystkie dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
10. Osoba wyznaczona przez dyrektora informuje rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który otrzymał informację (również telefoniczną) o podłożeniu ładunku wybuchowego.

Osoby wyznaczone przez dyrektora we wskazanym zakresie.

Dyrektor szkoły we wskazanym zakresie.

11. Wniesienie na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi.

Podstawy uruchomienia procedury

Zagrożenie bezpieczeństwa uczniów spowodowane wniesieniem na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi, których użycie może grozić życiu lub zdrowiu uczniów. Są to: noże, scyzoryki, szpikulce, żyłетки, lasery, kije baseballowe, gaz, straszaki broni palnej, petardy, pałki gumowe, kastety oraz inne niewymienione wyżej.

Sposób postępowania

1. Nauczyciel, który zauważy u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyska informację, że uczeń posiada niedozwolone narzędzie nakłania ucznia do

oddania niebezpiecznego przedmiotu. Jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego, należy go poinformować, że ma obowiązek oddać przedmiot do depozytu.

2. Nauczyciel powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy, a w dalszej kolejności pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły.
3. Wychowawca/pedagog deponuje niebezpieczne narzędzie w gabinecie dyrektora szkoły.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i wzywa ich do odbioru narzędzia.
5. Wychowawca i dyrektor przeprowadzają rozmowę uświadamiającą – dyscyplinującą z uczniem i jego rodzicami (niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia uczniów spowodowane posiadaniem i użyciem niebezpiecznego narzędzia na terenie szkoły, konieczność zwiększenia nadzoru rodziców nad uczniem oraz zaniechania podobnych praktyk w przyszłości, konsekwencje prawne).
6. Jeśli uczeń odmawia oddania niebezpiecznego narzędzia, nauczyciel odizolowuje go od pozostałych uczniów, korzystając z pomocy innych pracowników szkoły, a dyrektor szkoły decyduje o konieczności zawiadomienia policji.
7. Dalsze postępowanie prowadzi policja.
8. Wychowawca/pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli uczeń jest pod jego opieką.
9. Wobec sprawcy (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się kary zapisane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks.-50) z zachowania w kategorii: *Niewłaściwe zachowanie*.

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zauważył u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyskał informację, że uczeń posiada niedozwolone narzędzie. Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkoły, wychowawca klasy w wyznaczonym zakresie.

12. Akty wandalizmu na terenie szkoły.

Podstawy uruchomienia procedury

Wystąpienie zagrożenia zniszczenia mienia szkolnego i prywatnego na terenie szkoły.

Sposób postępowania

1. Uczeń, który zniszczył, uszkodził mienie szkolne lub prywatne, bez względu na okoliczności, zobowiązany jest zgłosić ten fakt wychowawcy, nauczycielowi dyżurującemu lub innemu pracownikowi szkoły.
2. Uczeń będący świadkiem niszczenia mienia szkolnego, jak i prywatnego, jest zobowiązany zgłosić ten fakt wychowawcy, nauczycielowi dyżurującemu lub innemu pracownikowi szkoły.
3. Uczeń, którego mienie prywatne zostało zniszczone na terenie szkoły, jest zobowiązany zgłosić szkodę wychowawcy.
4. Nauczyciel lub pracownik szkoły, któremu zgłoszono fakt niszczenia (zniszczenia) mienia szkolnego lub prywatnego powiadamia wychowawcę ucznia (jeżeli nim nie jest), pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły, informuje rodziców lub prawnych opiekunów ucznia o wyrządzonej szkodzie.
5. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem na temat zaistniałej sytuacji, może też skierować ucznia do pedagoga/psychologa szkolnego.
6. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem i wychowawcą podejmują decyzję o sposobie zadośćuczynienia i ukarania sprawcy.
7. Pedagog / psycholog szkolny, w porozumieniu z wychowawcą, powiadamia rodziców konsekwencjach czynu ucznia i rodzaju zastosowanej kary.
8. Wychowawca ustala z uczniem i rodzicami sposób i termin naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenia opłaty za ich naprawę.
9. Wobec sprawcy (poza konsekwencjami wynikającymi z zapisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) stosuje się kary zapisane w Statucie szkoły: uczeń każdorazowo otrzymuje punkty ujemne (maks.-30) z zachowania w kategorii: *Niszczanie sprzętu, umeblowania budynku, prywatnej własności.*

Osoby odpowiedzialne

Każdy nauczyciel i pracownik szkoły, który zauważył niszczenie mienia szkoły.

Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkoły, wychowawca klasy w wyznaczonym zakresie.

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników.

Postępowania:

Każdy małoletni, który doświadczy krzywdzenia przez pracownika Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Głobinie, ma prawo do poinformowania pedagoga/psychologa lub dyrektora szkoły, którzy sporządzą opis sytuacji małoletniego w oparciu o wywiad przeprowadzony z nim oraz osobami, które mają znaczenie w sprawie.

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem do wychowawcy klasy, pedagoga/ pedagoga specjalnego/psychologa szkolnego.
2. Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym i psychologiem powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki.
Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z pedagogiem /pedagogiem specjalnym/psychologiem szkolnym, powinien opracować plan pomocowy dziecka – ofierze i dziecku – sprawcy.
3. W bardziej skomplikowanym przypadku pedagog/pedagog specjalny/psycholog szkolny, powinien zgłosić problem do dyrektora szkoły.
4. Pedagog wzywa opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.
5. Pedagog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej małoletniego na podstawie rozmów z małoletnim, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami, wypełnić kartę interwencji oraz sporządza plan pomocy małoletniemu

6. W bardziej skomplikowanym przypadku pedagog/pedagog specjalny/psycholog szkolny, powinien zgłosić problem do dyrektora szkoły.
7. Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład, którego wchodzi: wychowawca, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele, pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.
8. Pedagog/psycholog monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

**Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko
jest ofiarą przemocy ze strony pracownika szkoły.**

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole zgłasza problem dyrektorowi.
2. Dyrektor podejmuje działania w celu zbadania sprawy, przeprowadza rozmowę z dzieckiem oraz z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia. Przekazuje uwagi, poznaje jego wersję wydarzeń. Przeprowadza rozmowę z pracownikami szkoły na temat zdarzenia, obserwuje pracownika.
3. Dyrektor powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów dziecka.
4. Dyrektor szkoły po potwierdzeniu informacji podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi go w tym zakresie przepisami prawa ogólnego i prawa pracy.
5. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia, znęcania fizycznego, psychicznego, wykorzystywania seksualnego miał miejsce, na wniosek dyrektora szkoły, właściwy organ wszczyna postępowanie zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną. Powiadomienie prokuratury, skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli.

6. W przypadku łamania praw dziecka, jeśli osobą przyjmującą zgłoszenie dziecka

o łamaniu jego praw jest nauczyciel to informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach dyrektora szkoły lub wychowawcę ucznia lub pedagoga szkolnego.

7. Dyrektor prowadzi działania wyjaśniające zdarzenie lub sytuację ucznia w ramach

Szkolnego Zespołu Interwencji.

8. W zależności od sytuacji dyrektor informuje rodziców i dziecko o poczynionych

ustaleniach i możliwych formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

9. Dyrektor zleca przygotowanie w zespole interwencyjnym plan pomocy dziecku krzywdzonemu.

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez rodziców/opiekunów prawnych

1. W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony lub zaniedbywany przez rodziców, ma on obowiązek przekazania tej informacji dyrektorowi szkoły i sporządzić notatkę służbową. Oznakami przemocy mogą być dostrzeżone przez nauczycieli (zwłaszcza wychowania fizycznego) lub pielęgniarkę szkolną ślady pobięcia, unikanie sytuacji odsłaniania ciała przy przebieraniu się, noszenie długich rękawów/nogawek bez względu na warunki pogodowe itp., ale też dostrzegalne zmiany w zachowaniu się ucznia, w tym sytuacji dydaktycznej (pogorszenie ocen, gorsza frekwencja).
2. Pedagog szkolny organizuje spotkanie z rodzicami ucznia, którego podejrzenie dotyczy, przekazując im uzyskane informacje, dostępne formy pomocy dla rodziny w kryzysie oraz w przypadku potwierdzenia zgłoszenia,

o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/ policja; sąd rodzinny; procedura „Niebieskie Karty”; ośrodek pomocy społecznej). Spotkanie jest protokołowane przez wychowawcę klasy.

3. Jeśli zgłoszenie potwierdziło się, a sprawcą jest jeden z rodziców, w obecności drugiego z rodziców, innej osoby najbliższej dla małoletniego lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego, nauczyciel będący wychowawcą klasy, nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, pedagog lub psycholog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”, wypełniając formularz „Niebieska Karta – A”, a formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje rodzicowi, osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła niezwłocznie przekazuje przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w terminie nie później niż 5 dni roboczych od wszczęcia procedury. Kopię wypełnionego formularza pozostawia się w szkole.
4. Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona może poinformować inną instytucję, w zależności od zdiagnozowanego typu przemocy, a dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tej instytucji.
5. Całość podjętych działań dokumentowana jest w formie protokołów i notatek służbowych, które udostępnione są na żądanie instytucji prowadzącej postępowanie karne. Tworzona jest także karta przebiegu interwencji.
6. W sytuacji stwierdzenia, że zgłoszenie jest bezzasadne i nie dochodzi do krzywdzenia dziecka, dyrektor szkoły lub inna osoba uczestnicząca w spotkaniu, sporządza notatkę z zakończenia procedury, przy czym zlecone zostaje dalsze obserwowanie sytuacji ucznia.

7. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców, niewywiązywania się z założeń planu pomocy, unikania kontaktu z pracownikami szkoły, dyrektor pisemnie wnioskuję do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną, przekazując poczynione ustalenia.
8. Pedagog/psycholog szkolny opracowuje plan wsparcia ucznia, w którym zawarte zostają wskazania dotyczące podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa, oferowane uczniowi i jego rodzicom formy wsparcia psychologiczno - pedagogicznego i informacje o skierowaniu ucznia/rodziny do specjalisty spoza szkoły.
9. W przypadku, gdy uczeń doświadcza przemocy ze strony osoby najbliższej
z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego i/lub zagrożone jest jego życie i zdrowie, powoływany jest przez dyrektora szkoły zespół interwencyjny,
w skład którego wchodzi dyrektor lub wicedyrektor szkoły, wychowawca, pedagog, psycholog szkolny i pielęgniarka szkolna:
  - a. zespół interwencyjny zapewnia bezpieczeństwo uczniowi i odseparowuje go od rodzica podejrzanego o krzywdzenie, jednocześnie alarmowo powiadamiając Policję, w której kompetencjach leży dalsze postępowanie,
  - b. opracowywany jest plan pomocy uczniowi,
  - c. w przypadku otrzymania wniosku o udzielenie informacji o uczniu od uprawnionej przepisami instytucji (sąd rodzinny, sąd karny, policja, ośrodek pomocy społecznej, zespół interdyscyplinarny, grupa diagnostyczno – pomocowa), dyrektor szkoły jest zobowiązany do przygotowania takiej informacji.

